

HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 17339

Tarih : 08.04.2026

43193

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Akın GÜRLEK** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ayten KORDU

Tunceli Milletvekili

Muğla'nın Milas ilçesine bağlı Akbelen Ormanı ve İkizköy çevresinde yürütülen maden sahası genişletme faaliyetleri kapsamında alınan "acele kamulaştırma" kararları, bölge halkının mülkiyet hakkı, yaşam alanları ve çevre hakkı bakımından ciddi tartışmalara yol açmaktadır. Söz konusu süreçte, Milas'ın 6 köyünde toplam 679 parsel özel mülkün acele kamulaştırma kapsamına alındığı, bu işlemlerin ise yargısal denetim süreçleri tamamlanmadan uygulanmaya başlandığı anlaşılmaktadır.

Acele kamulaştırma, istisnai nitelikte bir idari işlem olup, kamu yararı gerekçesiyle sınırlı ve zorunlu durumlarda başvurulması gereken bir yöntemdir. Ancak bu yöntemin geniş kapsamlı şekilde uygulanması ve henüz yargı denetimi sonuçlanmadan mülkiyet hakkına müdahale edilmesi, Anayasa'nın 35'inci maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkı ile hukuk devleti ilkesi bakımından soru işaretleri doğurmaktadır.

Bu süreçte, yaşam alanlarını ve tarım arazilerini korumak amacıyla barışçıl protesto hakkını kullanan yurttaşlara yönelik kolluk müdahalesi gerçekleştirilmiş; söz konusu müdahale sonrasında İkizköy Çevre Komitesi üyesi doğa ve yaşam savunucusu Esra Işık gözaltına alınarak tutuklanmıştır. Tutuklama tedbiri, ceza muhakemesi hukukunda istisnai bir koruma önlemi olup; ancak kaçma şüphesi, delil karartma ihtimali veya benzeri somut olguların varlığı halinde uygulanabilir.

Buna karşın, kamuoyuna yansıyan bilgiler çerçevesinde; sabit ikametgâh sahibi olan ve çağrıldığında ifade verebilecek durumda bulunan bir kişinin gece saatlerinde gözaltına alınması ve ardından tutuklanması, ölçülülük ve zorunluluk ilkeleri bakımından tartışma yaratmaktadır.

Ayrıca, devam eden yargı süreçlerine ilişkin itirazların ve eleştirilerin barışçıl biçimde dile getirilmesinin cezai yaptırımlarla karşılanması, Anayasa'nın 34'üncü maddesinde düzenlenen toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı ile 36'ncı maddesinde yer alan hak arama özgürlüğü açısından değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Söz konusu uygulama, Anayasa'nın 13. maddesinde düzenlenen temel hak ve hürriyetlerin özüne dokunulmaması ve ölçülülük ilkesine uyulması zorunluluğuna açıkça aykırılık teşkil etmektedir.

Bu çerçevede, hem tutuklama tedbirinin uygulanma koşullarının hem de acele kamulaştırma süreçleriyle bağlantılı olarak yurttaşların temel hak ve özgürlüklerinin korunup korunmadığının açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu kapsamda;

- 1- Esra Işık hakkında verilen tutuklama kararının somut gerekçeleri nelerdir? Tutuklama tedbirinin uygulanmasını zorunlu kılan hangi deliller bulunmaktadır?
- 2- Söz konusu olayda gözaltı işleminin gece yarısı gerçekleştirilmesinin gerekçesi nedir? Bu uygulama, Ceza Muhakemesi Kanunu'nda düzenlenen ölçülülük ve zorunluluk ilkeleriyle nasıl bağdaşmaktadır?
- 3- Acele kamulaştırma işlemlerine karşı açılan davalar devam ederken, bu işlemlere itiraz eden yurttaşların cezai yaptırımlarla karşı karşıya bırakılması, hak arama özgürlüğü açısından Bakanlığınızca nasıl değerlendirilmektedir?
- 4- Anayasal bir hak olan barışçıl protesto ve gösteri hakkını kullanan yurttaşlara yönelik gözaltı ve tutuklama tedbirlerinin son yıllarda artış göstermesinin sebepleri nelerdir?
- 5- Tutuklama tedbirinin istisnai bir önlem olması gerektiği yönündeki anayasal ve yasal düzenlemeler dikkate alındığında, bu tür olaylarda direkt tutuklanmanın gerçekleşmesinin sebebi nedir?
- 6- Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan "Hukuk Devleti" ve 13. maddesinde yer alan "Ölçülülük" ilkeleri ışığında; barışçıl bir çevresel itirazın tutuklama gibi en ağır koruma tedbiriyle cezalandırılması, hak ve özgürlüklerin korunması bakımından nasıl değerlendirilmektedir?